

Після падіння Шелеста в 1972 році Щербицький разом із партійним ідеологом Маланчуком і шефом КДБ України Федорчуком влаштував масовий погром «инакомыслящей» інтелігенції, що супроводжувався сотнями арештів.

Можна відзначити, що хрущовська епоха була перехідним періодом радянської історії.

Однак, зберігся жорстокий диктат цензури. Абсолютну монополію на політичну владу продовжувала утримувати Комуністична партія. Економікою продовжувала керувати бюрократія. Попри відносне зміцнення позицій України у СРСР і політичні успіхи окремих українців, інтереси республіки підпорядковувалися радянській імперії.

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФАШИЗМУ В ЯПОНІЇ (1929 - 1947 РР.)

Пилипчук Євгеній Володимирович, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри історії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент *Хойнацька Л.М.*

Деякий час панувала думка, що після завершення Другої світової війни інтерес до тематики фашизму буде зменшуватись у геометричній прогресії. Наразі спостерігається протилежна тенденція. Фашизм, як ідеологія, політична система і соціальна практика приваблює все більшу увагу дослідників.

Феномен японського фашизму полягає у тому, що він є особливим проявом фашистської ідеології. Має власні особливості та структуру, обумовлені не стільки різницею у формі державного правління країн на момент проголошення в них фашистської диктатури, скільки суттєвими відмінностями у культурному, історичному та духовному розвитку.

На відміну від СРСР та Німеччини, де формування тоталітаризму по суті стало наслідком екстремальних подій – реакцією на трагедії Першої світової війни, його японський варіант вважається найбільш «чистим» випадком світового тоталітарного режиму, що надихався абстрактними поняттями й поетичними емоціями.

Наприкінці 20-х років ХХ ст. японський уряд переслідував мету виведення країни на світову арену. Не дивлячись на надзусилля, здійснені керівництвом країни у цьому напрямку, міжнародне становище Японії радикально не змінилось. Досягнення індустріалізації та створення колоніальної імперії (Тайвань, Корея, Південний Сахалін, острів у Тихому океані) виявились недостатніми. Захід продовжував сприймати японців як «жовторотого підлітка», що безпідставно намагається увійти у компанію дорослих «білих людей».

Японський державній конструкції, у центрі якої перебувала фігура священного імператора (Хірохіто, посмертне ім'я – Сьова; на троні з 1926 по 1989 р.) не було потреби ще раз доводити свою легітимність. Звернення до традицій у Японії було найпоширенішим прийомом, на відміну від Заходу. Жоден японський ідеолог не міг розраховувати на успіх, вдаючись до відвертого ігнорування історії, котра подавалась, як безперервна послідовність правлень імператорів. У цій безперервності вбачали основну особливість державного устрою країни. Єдність японського народу забезпечувалась за допомогою послідовного використання міфів-метафор, що представляли японців, як унікальний народ.

Серед основних особливостей японського фашизму варто виділити наступні.

По-перше, ідейна роздробленість. Відсутність «азбуки» фашизму, на кшталт гітлерівського «Майн Кампф», єдиної цілісної ідеології та власне ідеологів фашизму. Японський фашизм був більш «націоналізованим». Базувався на традиційних шовіністично-монархічних культах про «божественне» походження імператора-тенно та місії раси Ямато. Стягом японського фашизму була не партія, а сам Імператор.

По-друге, організаційна роздробленість. Відсутність єдиної Партії. Існували лише декілька десятків правонаціоналістичних організацій і ще більша кількість «релігійно-етнічних» спільнот.

По-третє, суттєва різниця у процесі встановлення фашистської диктатури. Якщо у Німеччині цей процес відбувся одночасно із приходом до влади НСДАП та суцільним переломом існуючої державної машини, то фашизація Японії, як вже зазначалося, проходила шляхом повільного посилення елементів диктатури у рамках існуючого державного устрою, без його повного перелому. Також, на відміну від Німеччини, диктаторська ініціатива походила не ззовні, а з середини державних структур.

Чому так легко японський народ сприйняв тоталітарну модель суспільства? І чому так само легко, під патронатом США, в суспільстві було встановлено демократичні постулати?

Варто виділити декілька основних моментів, які доволі легко простежити. Жодні зміни не зачіпали божественного положення імператора-тенно, не урізали його повноваження й, не дивлячись на всі перевороти у суспільстві, він залишався на вершині державної машини.

Перехід до фашизму, як і до демократії, не йшов у розріз із основними ідеями верховенства японського народу й божественного імператора. Різниця полягала лише у тому, що деякі моменти підкреслювались, а інші – навпаки, замовчувались, відповідно до державної політики. Зміни державної політики у японському суспільстві завжди погоджувались з історією та минулим країни, не порушуючи її традицій.

Таким чином, можна зробити висновок, що для японців, по-суті, не є важливим тип правління та державний режим, який в даний момент

проводить країна. Японський народ будь-які зміни сприймає лише як тінь на тлі Вічності, за яку вони вважають свою віру та устої. За таких умов, будь-який політичний режим, що не посягатиме на основні «стовпи» світобачення японця, приживеться на теренах Японії.

Список використаної літератури

1. Желю Желев. Фашизм. Тоталитарное государство. / Ж. Желев. – М.: Новости, 1991. – 336 с.
2. Иванов А.М. Японія та Друга світова війна. / А.М. Иванов. – М.: Наука, 2009. – 369 с.
3. Кузнецов І.Д. Історія Японії. / І.Д. Кузнецов. – М.: Вища школа, 1988. – 425 с.
4. Мещеряков А.Н. Быть японцем. История, поэтика и сценография японского тоталитаризма. / А.Н. Мещеряков. – М: Наталис, 2009. – 592 с.
5. Цукамото Т. Победа СССР в войне с милитаристской Японией и послевоенное развитие Восточной и Юго-Восточной Азии. / Т. Цукамото. – Сб. статей. – 1977.
6. Шарль Луи Монтескье. О духе законов. /Ш. Монтескье. – М.: Гос. издат. полит. литературы, 1955. – 570 с.
7. Юдзан Дайдодзи. Будосесинсё. / Ю. Дайдодзи. – М.: Северо-Запад Пресс, 2003. – 384с.
8. Ямамото Цунетомо. Хагакуре. / Я. Цунетомо. Пер. на рос. Міщенко А.А. – М.: Діля, 2010. – 208 с.